

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Palangos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau vadinama – Tarnyba), įgyvendindama Vietos savivaldos įstatyme numatytus uždavinius ir funkcijas, atlieka finansinius ir veiklos auditus bei kitas kontrolės priemones.

Auditai ir kitos kontrolės priemonės atliekamos Palangos miesto savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse.

Savivaldybės teritorijoje 2019 metų pabaigoje veikė 27 savivaldybės biudžetinės įstaigos, 1 savivaldybės įmonė, 4 viešosios įstaigos, kurių dalininkė yra Palangos miesto savivaldybė, ir 4 uždarosios akcinės bendrovės, kurių kontrolinį akcijų paketą valdo Palangos miesto savivaldybė.

Auditų procedūros 2019 metais buvo atliekamos visose savivaldybės biudžetinėse įstaigose ir kontroliuojamoje SĮ Šventosios jūrų uosto direkcija.

I SKYRIUS FINANSINIAI AUDITAI IR JŲ REZULTATAI

Finansinių auditų tikslas – įvairių ataskaitų duomenų vertinimas ir nepriklausomos nuomonės pareiškimas. Paprastai finansinių auditų metu vertiname ir audituojamo subjekto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams, t. y. atliekame ir teisėtumo audito procedūras.

Įgyvendinant Vietos savivaldos įstatyme numatytą pareigą savivaldybės tarybai pateikti išvadą dėl savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio bei turto naudojimo, 2019 metais audito procedūras atlikome šiose srityse:

- savivaldybės kreditorinio įsiskolinimo;
- biudžetinių įstaigų darbo apmokėjimo sistemos taikymo;
- sutarčių sudarymo ir vykdymo;
- pajamų, išlaidų ir teikiamų atlygintinų paslaugų;
- ilgalaikio turto apskaitos;
- darbo užmokesčio apskaitos savivaldybės biudžetinėse įstaigose.

1. Savivaldybės kreditorinis įsiskolinimas

Atlikus savivaldybės kreditorinių įsiskolinimų analizę, nustatyta, kad savivaldybės įsiskolinimas 2019 m. sausio 1 d. padidėjo 190,3 tūkst. Eur arba 46,3 proc., palyginus su buvusiu 2018 m. sausio 1 d., nors įstatymu¹ savivaldybės buvo įpareigosios nedidinti esamų įsiskolinimų. Didžiausią įtaką skolos padidėjimui turėjo savivaldybės administracijos prisiimti finansiniai įsipareigojimai. Palyginus savivaldybės administracijos ataskaitinio laikotarpio mokėtinas sumas su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, skolos padidėjo 238,4 tūkst. Eur, iš jų:

- 135,2 tūkst. Eur dėl sporto paskirties pastato su sveikatingumo centru įsigijimo;
- 101,7 tūkst. Eur dėl želdinių įsigijimo ir su jais susijusių darbų atlikimo.

Dar ankstesniais metais savivaldybės administracijai rekomendavome įdiegti vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias kreditorinių įsiskolinimų (mokėtinų sumų) mažėjimą, tačiau esamos kontrolės procedūros to neužtikrina.

2. Biudžetinių įstaigų darbo apmokėjimo sistemos vertinimas

Nuo 2017 metų įsigaliojo nauja biudžetinių įstaigų darbo apmokėjimo sistema², kuri turėtų užtikrinti pakankamas teises galimybes nustatyti motyvuotą darbo užmokestį ir gauti

¹ 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.

² 2017 m. Sausio 17 d. Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas Nr. Xiii-198.

teisingą apmokėjimą už darbą. Tačiau atlikus audito procedūras nustatyta, kad savivaldybės biudžetinėse įstaigose šioje srityje vis dar trūksta aiškumo ir skaidrumo:

- nepakankamai detalizuojami pareiginės algos pastoviosios dalies nustatymo kriterijai (veiklos sudėtingumas, darbo krūvis, atsakomybės lygis, papildomų įgūdžių ar svarbių einamoms pareigoms žinių turėjimas ir panašiai);

- nenustatomos užduotys bei neatliekami metiniai veiklos vertinimai;

- numatomos viršijančios įstatymo suteiktas galimybes mokėti premijos ir kt.;

- nustatėme atvejų, kai įstaigos neteisingai apskaičiavo ir išmokėjo sumas darbuotojams.

Dėl neteisingo sumų apskaičiavimo ir išmokėjimo darbuotojams audituotoms įstaigoms rekomendavome ištaisyti pažeidimus: atitinkamai išskaičiuoti per daug išmokėto darbo užmokesčio arba priskaičiuoti ir išmokėti per mažai skirtu atlyginimo. Dėl nepakankamai reglamentuotos darbo apmokėjimo sistemos rekomendavome nustatyti tokią tvarką, kuri sudarytų prielaidas pagrįsti atlyginimo nustatymo motyvus.

3. Sutarčių sudarymas ir vykdymas

Lopšelyje–darželyje „Gintarėlis“ įvertinę sutarčių sudarymą ir vykdymą nustatėme 11 atvejų, kai sudarant ar keičiant viešojo pirkimo sutartis buvo pažeistas viešųjų pirkimų tikslas ir (ar) viešųjų pirkimų principai, nes:

- keičiant sutartis buvo viršytas 10 proc. pradinės sutarties vertės limitas;

- sudarant sutartis buvo keičiama pasiūlymo kaina;

- sutarčių galiojimo metu buvo keičiami įkainiai, kurių keitimas nebuvo numatytas sutartyje.

Įstaigai rekomendavome nutraukti sutartis, sudarytas pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus.

4. Pajamos, išlaidos ir teikiamos atlygintinos paslaugos

Audito metu nustatėme, kad Turizmo informacijos centro uždirbamos pajamos iš bilietų platinimo nepadengia visų patiriamų šios paslaugos vykdymo sąnaudų. Daugiau kaip pusė su šios paslaugos atlikimu patiriamų sąnaudų finansuojama savivaldybės biudžeto lėšomis, kurios gali būti skiriamos tik savivaldybės funkcijoms finansuoti. Sudarytos nuostolingos sutartys tenkina tik privačių organizatorių, o ne visuomenės interesus, todėl pažeidžiami visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principai.

Be to, Pagal Vietos savivaldos įstatymą³ kainas už biudžetinių įstaigų teikiamas atlygintinas paslaugas nustatyti gali išimtinai tik savivaldybės taryba. Pažymime, kad tai yra išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija, kurios negali perimti, kištis į ją ir ją įgyvendinti jokia kita savivaldybės institucija. Atlikus audito procedūras, nustatyta, kad buvo teikiamos ir kitos atlygintinos paslaugos, nesančios savivaldybės tarybos patvirtintame įkainių sąrašė.

5. Ilgalaikio turto apskaita

Turto srityje atrankos būdu įvertintas inventorizacijos atlikimo tinkamumas, turto įsigijimo, amortizacijos, nusidėvėjimo, ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).

Audito metu nustatėme, kad:

- netiksli vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaita: kelių inventorizacija pagal Inventorizacijos taisyklės⁴ turėjo būti atlikta ne vėliau kaip iki 2018 m. gruodžio 31 d., tačiau tai nebuvo padaryta, nes buhalterinės apskaitos duomenys nesutampa su vietinės reikšmės kelių sąrašo duomenimis: apskaitoje užregistruota 94 vnt. vietinės reikšmės kelių ir gatvių, o sąrašė⁵ nurodytas kelių skaičius – 329 vnt.

- perduotas neteisingai sugrupuotas turtas: kaip nematerialusis turtas buvo perduota 2,2 mln. Eur vertės Šventosios uosto statybos techninė dokumentacija, nors pagal 12 VSAFAS⁶ visos projektavimo, statybos ir kitos panašios išlaidos, padarytos, iki ilgalaikio materialiojo turto

³ Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 37 punktą.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-12-18 nutarimas Nr. 1045 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimo Nr. 719 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁵ Palangos miesto savivaldybės tarybos 2018-12-20 sprendimas Nr. T2-223.

⁶ 12-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“, patvirtinto LR finansų ministro 2008-05-08 įsakymu Nr. 1K-174, 73.10 p.

vienetas bus paruoštas naudoti, kaip yra numatęs viešojo sektoriaus subjektas, priskiriamas ilgalaikio materialiojo turto grupei „Nebaigta statyba“.

Savivaldybės administracija gavusi neteisingai sugrupuotą turtą privalėjo jį pergrupuoti. Kadangi tai nebuvo atlikta savivaldybės konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nematerialiojo turto „Plėtros darbai“ straipsnis padidintas 2,2 mln. Eur, atitinkamai sumažintas materialiojo turto „Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai“ straipsnis.

6. Darbo užmokesčio apskaita savivaldybės biudžetinėse įstaigose

Darbo užmokesčio srityje atrankos būdu įvertintas darbo užmokesčio nustatymas, priskaitymas ir išmokėjimas, ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis). Reikšmingų neatitikimų nenustatėme.

7. Šventosios jūrų uosto direkcijos 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio finansinis auditas.

Pajamų srityje vertinta: pajamų pripažinimas, įvertinimas ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimas (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiamiems dokumentams, tinkamose sąskaitose).

Sąnaudų ir įsipareigojimų srityje vertinta: sąnaudų pripažinimas ir registravimas (to ataskaitinio laikotarpio, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumas, tikrumas, užregistravimas teisinga verte, tinkamose sąskaitose); su jomis susijusių įsipareigojimų ir piniginių lėšų registravimas laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas.

Šventosios jūrų uosto 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų reikšmingų iškreipimų nenustatėme.

II SKYRIUS KITOS KONTROLĖS PRIEMONĖS

Kontrolės ir audito tarnyba taip pat rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas bei išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti koncesijos konkurso sąlygas ir pagrindines koncesijos sutarties sąlygas; savivaldybės tarybai nustačius konkurso etapus iki koncesijos sutarties pasirašymo, rengia išvadas galutiniam koncesijos sutarties projektui.

2019 metais buvo parengtos ir pateiktos trys išvados:

- dėl 93,0 tūkst. eurų įrangos įsigijimo galimybės išperkamosios nuomos (lizingo) būdu;

- dėl 600,0 tūkst. eurų ilgalaikės paskolos ėmimo galimybių;

- dėl 3031,5,0 tūkst. eurų trumpalaikės paskolos ėmimo finansinio pagrįstumo.

Visais atvejais, mūsų nuomone, savivaldybė galėjo prisiimti skolinius įsipareigojimus.

III SKYRIUS KITA KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS VEIKLA

Kasmet planuodami mokymus, siekiame ne tik jų pritaikomumo kasdieniame darbe, bet ir darbuotojų asmeninių savybių ugdymo. Toks darbuotojų įtraukimas į tobulėjimo procesą skatina jų profesinę atsakomybę ir duoda didžiausią naudą. 2019 metais kiekvienas darbuotojas dalyvavo vidutiniškai 7 seminaruose.

Kontrolės ir audito tarnybos veikla yra viešinama. Savivaldybės kontrolieriaus metų užduotys, veiklos planai, auditų ataskaitos ir išvados skelbiamos Palangos miesto savivaldybės interneto svetainėje www.palanga.lt.